U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Ing. Radovana Havelce a soudců JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Hradci Králové** a o návrhu **ředitele Krajského ředitelství policie Královehradeckého kraje,** se sídlem v Hradci Králové, Ulrichovo náměstí 810, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi nimi navzájem a rovněž mezi **Krajským soudem v Hradci Králové**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 20 C 245/2017, o náhradu nemajetkové újmy pozůstalých při úmrtí příslušníka Policie České republiky následkem služebního úrazu: žalobců **a) J. D.**, **b) J. D.,** obou zastoupených Mgr. Jiřím Šlencem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 148, a **c) M. D.,** zastoupeného JUDr. Pavlem Pokorným, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Vachkova 817/2, proti žalované **České republice – Krajskému ředitelství policie Královehradeckého kraje,** se sídlem v Hradci Králové, Ulrichovo náměstí 810, za účasti vedlejší účastnice na straně žalované **České podnikatelské pojišťovny, a. s., Vienna Insurance Group,** IČO 63998530, se sídlem v Praze 8, Pobřežní 665/23,

takto:

Návrhy se odmítají.

Odůvodnění:

1. Podáními doručenými dne 19. 5. 2020 a 3. 6. 2020 navrhují Okresní soud v Hradci Králové (dále též „navrhovatel 1“) a ředitel Krajského ředitelství policie Královehradeckého kraje (dále též „ředitel KŘ PČR“ nebo „navrhovatel 2“), aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona, který měl vzniknout mezi nimi (a také Krajským soudem v Hradci Králové), ve věci náhrady nemajetkové újmy pozůstalých při úmrtí příslušníka Policie České republiky, pprap. M. D., následkem služebního úrazu při dopravní nehodě, k níž došlo dne X.

2. Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu, jeho příloh, předložených spisů a listin vyplynuly následující skutečnosti:

3. Žalobkyně a) podala dne 15. 8. 2017 u Okresního soudu v Hradci Králové civilní žalobu, doplněnou podáním doručeným soudu dne 1. 11. 2017, v níž se domáhá náhrady odčiňující její duševní útrapy ve výši 4 000 000 Kč, náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 910 579 Kč a náhrady bolestného ve výši 50 256 Kč. Okresní soud v Hradci Králové usnesením ze dne 18. 8. 2017, čj. 20 C 245/2017 - 49, zastavil řízení, s tím, že po právní moci bude věc postoupena k vyřízení Krajskému ředitelství policie Královehradeckého kraje, k odvolání žalobkyně a) však Krajský soud v Hradci Králové uvedené usnesení soudu prvního stupně usnesením ze dne 26. 9. 2017, čj. 19 Co 263/2017 - 57, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že se nejedná o nároky o nichž by měli rozhodovat služební funkcionáři v řízení ve věcech služebního poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“) a shledal, že je dána pravomoc soudů ve smyslu § 7 o. s. ř. Žalobce b) se žalobou podanou dne 1. 11. 2017 domáhá náhrady odčiňující jeho duševní útrapy ve výši 1 500 000 Kč, náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 872 349 Kč a náhrady bolestného ve výši 50 256 Kč. Žalobce c) se pak žalobou podanou dne 17. 4. 2018 domáhá náhrady odčiňující jeho duševní útrapy ve výši 1 000 000 Kč, náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 1 259 429 Kč a náhrady bolestného ve výši 50 256 Kč. Následně bylo řízení ve věci žalobce b) vedené pod sp. zn. 18 C 194/2017 a ve věci žalobce c) vedené pod sp. zn. 8 C 106/2018 spojena do společného řízení s věcí žalobkyně a) a nadále vedena u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 20 C 245/2017.

4. Poté Okresní soud v Hradci Králové rozhodl o věci znovu rozsudkem ze dne 7. 5. 2020, čj. 20 C 245/2017 - 243, kterým přiznal žalobcům náhradu na odčinění duševních útrap – žalobkyni a) ve výši 950 000 Kč, žalobci b) ve výši 250 000 Kč a žalobci c) ve výši 450 000 Kč. V části převyšující přiznané náhrady na odčinění duševních útrap soud nároky žalobců zamítl. Okresní soud v Hradci Králové rovněž zcela zamítl nároky žalobců na bolestné a ztížení společenského uplatnění. V odůvodnění rozsudku Okresní soud v Hradci Králové k pravomoci soudu uvedl, že zákon č. 361/2003 Sb. sice upravuje náhrady poskytované po úmrtí příslušníka v rámci poměrně komplexní úpravy odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu (§ 98 až 111 zákona), v dané věci však není dána pravomoc služebního funkcionáře vydat rozhodnutí o odškodnění pozůstalých (jakožto o právech nebo povinnostech účastníků řízení „ve věcech služebního poměru“) dle § 170 zákona č. 361/2003 Sb. Pro posouzení charakteru věci má vždy význam právo hmotné a nikoli právo procesní, přičemž zde stát vůči pozůstalým není ve vrchnostenském postavení. I z hlediska metody právní regulace je neakceptovatelné, aby jeden z účastníků právního vztahu v případě z něj povstalého sporu vystupoval zároveň v pozici rozhodce (zásada „*nemo iudex in causa sua*“). Soud je toho názoru, že povaha náhradového vztahu v projednávané věci je soukromoprávní, a proto je dána pravomoc soudu ve věci jednat a rozhodnout. Usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, řešilo situaci zřetelně odlišnou; situaci, ve které škoda byla způsobena příslušníku ozbrojeného sboru vydáním nezákonného rozhodnutí. V řízení před soudem však byly uplatněny nároky na peněžitou náhradu za vytrpěné bolesti, za ztížení společenského uplatnění a nakonec i částky peněžité náhrady vyvažující duševní útrapy žalobců dle § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“, to vše v návaznosti na dopravní nehodu ze dne 29. 12. 2014, při které zahynul při výkonu služby syn a bratr žalobců. Soudní rozhodovací praxe by měla přitom zaručit, aby s osobami poškozenými

dopravními nehodami, a to i při odškodnění nehmotné újmy osob nepřímo poškozených dopravní nehodou, bylo zacházeno srovnatelným způsobem bez ohledu na to, zda se na věc vztahuje zákon č. 361/2003 Sb. či nevztahuje, nebo dále bez ohledu na to, zda škoda bude kryta pojištěním občanskoprávní odpovědnosti či nikoliv (zda na vozidlo dopadá některá ze zákonných výjimek z pojištění odpovědnosti dle § 5 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). Okresní soud v Hradci Králové trvá na svém závěru o pravomoci soudu i z toho důvodu, že v případě, pokud by žalovaný skutečně neodpovídal pozůstalým v režimu zákona č. 361/2003 Sb., má povinnost nahradit újmu žalobcům dle § 2927 o. z. jakožto vlastník a provozovatel vozidla. Ostatně v předchozím průběhu řízení rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 26. 9. 2017, čj. 19 Co 263/2017 - 57, o tom, že v posuzované věci je dána pravomoc soudu podle § 7 o. s. ř., a soud je tímto rozhodnutím vázán.

5. K dotazu zvláštního senátu ze dne 12. 11. 2020 a opakované výzvě ze dne 13. 1. 2021 Okresní soud v Hradci Králové předložil svazek listin, v němž se nachází odvolání žalobce b) ze dne 25. 5. 2020, odvolání žalované ze dne 2. 6. 2020 a odvolání vedlejší účastnice ze dne 3. 6. 2020, podaná proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2020, čj. 20 C 245/2017 - 243. Z předložených listin ani z předloženého spisu Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. 20 C 245/2017 nevyplývá, že by o uvedených odvoláních bylo dosud rozhodnuto.

6. Rozhodnutími náměstka ředitele Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje pro ekonomiku ve věcech služebního poměru ze dne 14. 10. 2019, čj. KRPH-13877-34/ČJ-2017-500VO, ve věci žádosti žalobkyně a), ze dne 14. 10. 2019, čj. KRPH-107978-22/ČJ-2017-500VO, ve věci žádosti žalobce b) a ze dne 15. 10. 2019, čj. KRPH-107978-22/ČJ-2017-500VO, ve věci žádosti žalobce c), nebylo žadatelům přiznáno jednorázové odškodnění pozůstalých podle § 109 zákona č. 361/2003 Sb. (bod 1. výroku), a řízení ve věci žádostí o proplacení bolestného a ztížení společenského uplatnění byla v souladu s § 106 ve spojení s § 179 zákona č. 361/2003 Sb. zastavena jako zjevně právně nepřípustná; ve vztahu k žalobkyni a) bylo z téhož důvodu zastaveno řízení i v části týkající se náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a náhrady vyvažující odčinění duševních útrap (bod 2. výroku). Z odůvodnění rozhodnutí služebního funkcionáře vyplývá, že žalobci uplatnili své nároky podle § 2958 a § 2959 o. z. Uplatněné nároky je však třeba podle služebního funkcionáře posoudit dle § 106 a násl. zákona č. 361/2003 Sb., neboť tento zákon obsahuje komplexní úpravu náhrady škody, respektive odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou příslušníkovi porušením povinnosti při výkonu služby, a to včetně úpravy odškodnění pozůstalých po příslušníkovi, který zemřel následkem služebního úrazu. Odškodnění nemajetkové újmy vyvažující duševní útrapy pozůstalých formou jednorázového odškodnění pozůstalých proto posoudil podle § 109 zákona č. 361/2003 Sb., podle něhož se jednorázové odškodnění pozůstalých poskytne pozůstalému manželovi příslušníka a nezaopatřenému dítěti, a to každému ve výši 400 000 Kč, a každému rodiči příslušníka, jestliže s ním žil v domácnosti, ve výši 240 000 Kč. Žalobkyně a) jako matka a žalobce c) jako otec příslušníka podle služebního funkcionáře nesplňují zákonem stanovené podmínky, neboť s příslušníkem nežili ve společné domácnosti, a nárok na jednorázové odškodnění pozůstalých jim proto nemůže být přiznán. Žalobce b) jako bratr příslušníka rovněž podle služebního funkcionáře zákonem stanovené podmínky nesplňuje, neboť

nespadá do okruhu příbuzných, kteří by měli nárok na jednorázové odškodnění pozůstalých. K nároku žalobců na náhradu za bolestné a ztížení společenského uplatnění služební funkcionář uvedl, že český právní řád nepřipouští odškodnění pozůstalých stanovením bolestného a ztížení společenského uplatnění, neboť zde není dána přímá příčinná souvislost mezi jednáním škůdce a poškozením zdraví poškozeného; tento závěr se uplatní i ve vztahu k nároku na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, jenž uplatnila žalobkyně a). Z uvedeného důvodu jde proto v této části o žádosti zjevně právně nepřípustné.

7. K odvolání žalobkyně a) bylo napadené rozhodnutí rozhodnutím ředitele KŘ PČR ve věcech služebního poměru ze dne 20. 1. 2020, čj. KRPH-13877-43/ČJ-2017-0500KR, v bodu 2. výroku změněno tak, že v souladu s § 106 ve spojení s § 179 zákona č. 361/2003 Sb. bylo zastaveno řízení ve věci žádosti o náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a o proplacení náhrady bolestného a ztížení společenského uplatnění. Odvolání žalobce b) bylo zamítnuto a odvoláním napadené rozhodnutí potvrzeno rozhodnutím ředitele KŘ PČR ve věcech služebního poměru ze dne 20. 1. 2020, čj. KRPH 107978-31/ČJ-2017-500KR; stejně bylo naloženo s odvoláním žalobce c) v rozhodnutí ředitele KŘ PČR ve věcech služebního poměru ze dne 20. 1. 2020, čj. KRPH 96934-34/ČJ-2017-500KR. Z odůvodnění rozhodnutí ředitele KŘ PČR se shodně podává, že odvolací orgán se neztotožňuje s námitkami, podle kterých bylo rozhodnuto ve věci, která služebnímu funkcionáři nepřísluší, neboť zákon č. 361/2003 Sb. obsahuje v ustanovení § 98 a násl. komplexní úpravu odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou příslušníkovi, včetně způsobu odškodnění pozůstalých. Podle názoru odvolacího orgánu služební funkcionář posoudil správně tuto část žádosti podle svého obsahu jako žádost o jednorázové odškodnění pozůstalých podle § 109 zákona č. 361/2003 Sb. Je přitom pravdou, že tato právní úprava je odlišná od právní úpravy v ustanovení § 2959 o. z., ten však obsahuje právní úpravu v soukromoprávních vztazích a nevztahuje se na právní vztahy vzniklé v souvislosti se služebním poměrem příslušníka bezpečnostního sboru. V dané situaci je služební funkcionář povinen respektovat podmínky a výši odškodnění stanovené zákonem č. 361/2003 Sb. a nemůže přiznat požadované nároky nad rámec stanovený zákonem. Žalobcům nemohlo být jednorázové odškodnění pozůstalých přiznáno, neboť nesplňují podmínky pro přiznání tohoto odškodnění podle § 109 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. Tento zákon přitom neupravuje výjimky ze stanovených podmínek pro odškodnění pozůstalých, ani neumožňuje případné zvýšení částky jednorázového odškodnění s ohledem na zvlášť významnou intenzitu zásahu do integrity pozůstalých. V této souvislosti odvolací orgán rovněž odkázal na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019 - 148, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2019, čj. 18 C 88/2019 - 107, jím bylo zastaveno řízení ve věci žádosti pozůstalých po příslušníku Policie České republiky, nprap. J. D., který zemřel při dopravní nehodě dne X spolu s pprap. M. D., o odškodnění nemajetkové újmy s tím, že v dané věci není založena pravomoc soudů k rozhodování v občanském soudním řízení. Pokud jde o žádosti o bolestné a ztížení společenského uplatnění, i zde se odvolací orgán plně ztotožnil s právním posouzením služebního funkcionáře a se závěrem, že se jedná o žádost zjevně právně nepřípustnou, když odvolatel žádá o odškodnění nároků, které právní řád přiznává pouze osobám přímo zasaženým protiprávní událostí, za kterou odpovídá škůdce, nikoliv osobám postiženým sekundárně. K námitkám žalobců,

že považují za zmatečné jednání, kdy jim bylo sděleno, že nemajetkovou újmu mohou žalobci uplatnit u České podnikatelské pojišťovny, a. s., z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, odvolací orgán uvedl, že žalobci byli pouze upozorněni, že bezpečnostní sbor má uzavřenou zákonnou pojistnou smlouvu o odpovědnosti provozovatele vozidla za škodu způsobenou provozem vozidla s Českou podnikatelskou pojišťovnou, a. s., která již plnila v dané věci a odškodnila duševní útrapy poškozené družce pprap. M. D. Lze se tedy na tuto pojišťovnu s nárokem na odškodnění obrátit. Pouze ke změně v bodu 2. výroku napadeného rozhodnutí týkajícího se žalobkyně a) odvolací orgán uvedl, že služební funkcionář zřejmě omylem v tomto bodu výroku zastavil i tu část žádosti, která se týká odčinění duševních útrap, o které však zároveň rozhodl již v bodu 1. výroku napadeného rozhodnutí. Tuto právní vadu proto odvolací orgán změnou bodu 2. výroku napadeného rozhodnutí odstranil.

8. K dotazu zvláštního senátu ze dne 1. 10. 2020 Krajský soud v Hradci Králové přípisem ze dne 7. 10. 2020 sdělil, že rozhodnutí odvolacího orgánu ve věci žalobkyně a) bylo u Krajského soudu v Hradci Králové napadeno správní žalobou vedenou pod sp. zn. 31 Ad 5/2020, rozhodnutí odvolacího orgánu ve věci žalobce b) pak bylo u téhož soudu napadeno správní žalobou vedenou pod sp. zn. 31 Ad 4/2020. O uvedených správních žalobách však dosud nebylo rozhodnuto ani v daných věcech nebylo nařízeno jednání.

9. Pro úplnost je třeba dodat, že rozhodnutím ekonomického ředitele Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje ve věcech služebního poměru ze dne 16. 6. 2015, čj. KRPH-1610-9/2015-VO, ve spojení s rozhodnutím náměstka ředitele ředitelství policie Královéhradeckého kraje pro ekonomiku ve věcech služebního poměru ze dne 11. 12. 2019, čj. KRPH-1610-15/2015-VO, byla žalobci c) podle § 107 zákona č. 361/2003 Sb. přiznána náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem ve výši 34 905 Kč.

10. Poté, co Okresní soud v Hradci Králové (nepravomocně) rozhodl ve věci samé, podal samosoudce Okresního soudu v Hradci Králové (navrhovatel 1) návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu ze dne 15. 5. 2020, jenž byl doručen zvláštnímu senátu dne 19. 5. 2020. V něm uvedl, že pozůstalí nejsou v podřízeném postavení vůči žalované, jde o závazkový vztah vzniklý dle § 1723 o. z. Žalobci podle navrhovatele 1 uplatnili nároky, které zákon č. 361/2003 Sb. nezná; zčásti je zavedl až nový zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, na nějž však zákon č. 361/2003 Sb. nijak nezareagoval. Nelze tak uvažovat o tom, že by rozhodování o těchto nárocích bylo svěřeno služebnímu funkcionáři v řízení ve věcech služebního poměru, pokud žalovaná, jakožto vlastník a provozovatel vozidla, má podle § 2927 o. z. povinnost nahradit žalobcům újmu. Navrhovatel 1 dále podotkl, že usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, řešilo situaci odlišnou od nyní posuzované věci, ve které vznikla škoda vydáním nezákonného rozhodnutí příslušníku ozbrojeného sboru. V nyní posuzované věci je však povaha uplatněného nároku soukromoprávní (náhrada újmy – odškodnění pozůstalých po oběti dopravní nehody) a, jak již bylo uvedeno, pozůstalí nejsou v podřízeném postavení vůči žalované. Stanovisko žalované však zůstalo opačné, když v mezidobí služební funkcionář vydal pravomocná rozhodnutí o zamítnutí návrhu (nepřiznání odškodnění, zastavení řízení) ohledně žádosti pozůstalých, a to i za situace, kdy otázku pravomoci příslušného orgánu

v dané věci posoudil Krajský soud v Hradci Králové v usnesení ze dne 26. 9. 2017, čj. 19 Co 263/2017 - 57, ve prospěch soudů. S ohledem na tzv. kladný kompetenční spor o pravomoc mezi soudem a orgánem moci výkonné proto navrhovatel 1 zvláštnímu senátu navrhl, aby určil, že pravomoc rozhodnout ve věci má soud v občanském soudním řízení, a zrušil, popřípadě vyslovil nicotnost, rozhodnutí služebních funkcionářů, jimiž bylo rozhodnuto o nárocích žalobců.

11. Rovněž ředitel KŘ PČR (navrhovatel 2) podal návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu ze dne 2. 6. 2020, jenž byl zvláštnímu senátu doručen dne 3. 6. 2020. I on tedy podal návrh na zahájení kompetenčního sporu poté, co sám ve věci rozhodl. Navrhovatel 2 má za to, že v posuzovaném případě může o náhradě škody včetně nemajetkové újmy rozhodnout výlučně příslušný služební funkcionář, a to v řízení podle zákona č. 361/2003 Sb. Podle navrhovatele 2 zákon č. 361/2003 Sb. obsahuje v § 98 a násl. komplexní úpravu náhrady škody, respektive odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby, a to včetně úpravy odškodnění pozůstalých po příslušníkovi, který zemřel následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 106 až 110 zákona č. 361/2003 Sb.), včetně nároku na úmrtné (§ 164 citovaného zákona). Komplexnost této úpravy vylučuje, aby o náhradě škody rozhodoval jakýkoli jiný orgán než služební funkcionář podle zákona č. 361/2003 Sb., a to včetně obecných soudů v občanskoprávním řízení. Navrhovatel 2 je přesvědčen, že účastník řízení nemůže u náhrady škody (včetně nemajetkové újmy) kombinovat nároky plynoucí ze zákona č. 361/2003 Sb. se soukromoprávní úpravou, respektive zvolit si v konkrétním případě u jednotlivých nároků příznivější právní úpravu. V této souvislosti odkázal na usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, které je podle navrhovatele 2 aplikovatelné i v této věci, a podle něhož je příslušný k rozhodnutí o nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy služební funkcionář, přestože tyto nároky zákon č. 361/2003 Sb. nezná, a bude na posouzení příslušných služebních funkcionářů, případně následně správních soudů, zda skutečně specifika služebního poměru umožňují některá práva příslušníků ozbrojeného sboru omezit. Navrhovatel 2 si je rovněž vědom, že odkazované usnesení zvláštního senátu bylo zrušeno Ústavním soudem, avšak vzhledem k tomu, že ke zrušení došlo z procesních důvodů nesouvisejících s věcným posouzením případu, má navrhovatel za to, že závěry zde uvedené lze legitimně využít na podporu žalobního návrhu. Na další podporu svého stanoviska navrhovatel 2 odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1161/2014, a usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. III. ÚS 353/16. Také poukázal na to, že o nárocích pozůstalých po příslušníkovi Policie České republiky, nprap. J. D., jenž zahynul rovněž při téže dopravní nehodě dne X, je u navrhovatele 2 vedeno řízení podle zákona č. 361/2003 Sb. Pozůstalé manželce a nezaopatřené dceři nprap. J. D. byly v řízení podle zákona č. 361/2003 Sb. v plné výši přiznány nároky na jednorázové odškodnění pozůstalých, náhrada na výživu pozůstalých, náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem, a také jim byl vyplacen nárok na úmrtné. Pozůstalá manželka, syn a nezaopatřená dcera po nprap. J. D. podali rovněž žalobu o náhradu nemajetkové újmy u Okresního soudu v Hradci Králové, který usnesením ze dne 6. 9. 2019, čj. 18 C 88/2019 - 107, řízení zastavil a věc postoupil navrhovateli 2. Toto rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové potvrdil usnesením ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019 - 148. Po postoupení věci Okresním soudem v Hradci Králové je v současné době u navrhovatele

2 vedeno řízení podle zákona č. 361/2003 Sb. a navrhovatel 2 má za to, že postup, který uplatnil Okresní soud v Hradci Králové v případě pozůstalých po nprap. J. D., odpovídá platné právní úpravě a judikatuře a jako takový by měl být uplatněn i v aktuálně řešené věci. Závěrem navrhovatel 2 zvláštnímu senátu navrhl, aby rozhodl, že ve věci žádosti (žaloby) o náhradu nemajetkové újmy účastníka řízení je v dané věci příslušný rozhodnout služební funkcionář Krajského ředitelství policie Královehradeckého kraje, a aby rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2020, čj. 20 C 245/2017 - 243, prohlásil za nicotný.

12. Okresní soud v Hradci Králové (navrhovatel 1) ve svém vyjádření k návrhu ředitele KŘ PČR (navrhovatel 2) ze dne 25. 3. 2021 odkázal na svůj návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu ze dne 15. 5. 2020 a jeho odůvodnění, a uvedl, že nadále trvá na tom, že pravomoc rozhodnout ve věci má soud v občanském soudním řízení a návrh navrhovatele 2 by měl být *„zamítnut"*. Poukázal na to, že z usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, již nadále vycházet nelze, neboť bylo v mezidobí zrušeno nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, v němž byla řešena problematika tzv. systémové podjatosti. I v nyní projednávané věci toto systémové riziko podjatosti vede k jednoznačnému závěru, že pravomoc rozhodnout ve věci má soud v občanském soudním řízení.

13. Ředitel KŘ PČR (navrhovatel 2) ve svém vyjádření k návrhu Okresního soudu v Hradci Králové (navrhovatel 1) ze dne 30. 3. 2021 odkázal na základní argumenty uvedené v jeho návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu a připomenul, že zákon č. 361/2003 Sb. obsahuje v § 98 a násl. komplexní úpravu náhrady škody a v § 109 přiznává pozůstalým jednorázové odškodnění, které je svou povahou formou nemajetkové újmy, přičemž pozůstalí jsou rovněž ve smyslu § 169 citovaného zákona účastníky řízení ve věcech služebního poměru. Podle navrhovatele 2 nelze kombinovat úpravu obsaženou v zákoně č. 361/2003 Sb. s úpravou v občanském zákoníku, ani nelze odlišně postupovat u pozůstalých, kteří splňují podmínky odškodnění podle zákona č. 361/2003 Sb. a odškodnění jim je přiznáno, a u pozůstalých, kteří podmínky nesplňují a žádají postup podle občanského zákoníku. Navrhovatel 2 je přesvědčen, že ve věci je oprávněn rozhodovat příslušný služební funkcionář, jeho rozhodnutí podléhá přezkumu v rámci řádných (odvolání) i mimořádných (správní soudnictví) opravných prostředků. Závěrem odkázal na usnesení ze dne 30. 11. 2020, čj. 21 Cdo 1261/2020 - 187, kterým Nejvyšší soud odmítl dovolání pozůstalých po nprap. J. D. podané proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019 - 148, ač dvě pozůstalé podmínky pro odškodnění splnily a jeden pozůstalý nikoliv.

14. Žalobci a) a b) ve svém vyjádření ze dne 31. 3. 2021 uvedli, že pro danou věc nelze použít ustanovení § 106 písm. d) a § 109 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. Tato ustanovení navíc ani neřeší prokazatelnou újmu na zdraví a útrapy osob v příbuzenském poměru – matky a bratra příslušníka Policie České republiky – v návaznosti na tragickou událost úmrtí příslušníka Policie České republiky při přímém výkonu služby. Pokud by bylo připuštěno, že žalobcům nenáleží právo na plnění za újmu na zdraví a způsobené útrapy, došlo by k nepřípustné diskriminaci všech dalších subjektů, které povinnost podle § 2914 a § 2927 o. z. (ve výši uvedené v § 2958 a § 2959 o. z.) mají, ale i k diskriminaci práv

policistů. Zákon č. 361/2003 Sb. v platném znění má ve vztahu k občanskému zákoníku speciální charakter, a může tedy některé vztahy upravit na podmínky příslušného subjektu, v daném případě Policie České republiky a výkonu služby jejího příslušníka. Neznamená to však, že tato úprava speciálního charakteru může být v rozporu se základní právní normou, tedy občanským zákoníkem, a že může nastolovat různé postavení občanů před zákonem a v přístupu k zákonům a možnosti domoci se práva tak, jak je garantováno ústavními zákony všem občanům bez rozdílu. Žalobci a) a b) se proto plně ztotožnili s kompetenční žalobou podanou navrhovatelem 1, zatímco návrh podaný navrhovatelem 2 považují za zmatečný. Upozornili, že rozhodnutí služebního funkcionáře bylo z opatrnosti napadeno správní žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, o níž dosud nebylo rozhodnuto. Žalobci a) a b) také připomněli, že o příslušnosti Okresního soudu v Hradci Králové k řešení nároku uplatněného žalobci rozhodl v občanském soudním řízení Krajský soud v Hradci Králové v rámci odvolacího řízení dne 26. 9. 2017, čj. 19 Co 263/2017 - 57.

15. Žalobce c), pozůstalý otec po příslušníku Policie České republiky, ve svém vyjádření ke kompetenčnímu sporu ze dne 8. 3. 2021 (správně zřejmě ze dne 8. 4. 2021 – pozn. zvláštního senátu) předložil shodnou argumentaci jako žalobci a) a b). Žalobce c) je přesvědčen, že se jedná o občanskoprávní spor, k jehož rozhodnutí je věcně a místně příslušný okresní soud.

16. Krajský soud v Hradci Králové, jako soud rozhodující v občanském soudním řízení, ve svém vyjádření ze dne 8. 4. 2021 zrekapituloval, že v této věci rozhodoval pouze usnesením ze dne 26. 9. 2017, čj. 19 Co 263/2017 - 57, jímž zrušil usnesení Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 18. 8. 2017, čj. 20 C 245/2017 - 49, kterým soud zastavil řízení, s tím, že po právní moci bude věc postoupena k vyřízení Krajskému ředitelství policie Královehradeckého kraje. Krajský soud v Hradci Králové se neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o nedostatku podmínky řízení spočívající v tom, že věc nespadá do pravomoci soudů (§ 7 o. s. ř.), a uzavřel, že pokud byly žalobou uplatněny nároky, které zákon č. 361/2003 Sb. nezná, nelze uvažovat o tom, že by rozhodování o těchto nárocích bylo svěřeno služebním funkcionářům v řízení ve věcech služebního poměru podle tohoto zákona. Dále však uvedl, že po vydání usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, dospěl k závěru, že jím shora vyslovený právní názor nebyl správný. Proto též v usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 11. 2019, čj. 19 Co 418/2019 - 148, v obdobné věci vedené proti témuž žalovanému pozůstalou manželkou a dětmi zesnulého policisty potvrdil jako věcně správné usnesení Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2019, čj. 18 C 88/2019 - 107, jímž tento soud zastavil řízení a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Policii České republiky – Krajskému ředitelství policie Královehradeckého kraje. Dovolání žalobců proti tomuto usnesení Krajského soudu v Hradci Králové bylo odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2020, čj. 21 Cdo 1261/2020 - 187.

17. Krajský soud v Hradci Králové, jako soud rozhodující ve věcech správního soudnictví, ve svém vyjádření ze dne 23. 6. 2021 nesouhlasí se stanoviskem ředitele KŘ PČR (navrhovatele 2), podle něhož může v posuzovaném případě o náhradě škody včetně nemajetkové újmy rozhodovat výlučně vedoucí funkcionář podle zákona č. 361/2003 Sb. Není totiž pravdou, že by uvedený zákon upravoval nároky pozůstalých komplexně. Podle názoru správního senátu Krajského soudu v Hradci Králové o nárocích služebním

zákonem neupravených má kompetenci rozhodovat obecný soud v občanskoprávním řízení.

18. Vedlejší účastnice na straně žalované ve svém vyjádření ze dne 12. 4. 2021 odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2020, čj. 21 Cdo 1261/2020 - 187, z něhož vyplývá, že k rozhodování ve věci nejsou příslušné obecné soudy v občanskoprávním řízení a nejsou tedy splněny podmínky, za nichž může obecný soud v občanskoprávním řízení rozhodnout ve věci samé. Rovněž vyzdvihla, že ustanovení obsažená v zákoně č. 361/2003 Sb. kromě jiného stanoví, že účastníkem řízení ve věcech služebního poměru je též pozůstalý po příslušníkovi.

19. Zvláštní senát se nejprve zabýval podmínkami, za nichž může věc projednat a rozhodnout o ní.

20. Stranami kompetenčního sporu jsou dle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. buď soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, nebo soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

21. Vznikne-li kladný nebo záporný kompetenční spor o pravomoc nebo věcnou příslušnost k vydání rozhodnutí, rozhodne zvláštní senát o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí uvedené v návrhu na zahájení řízení. Kladným kompetenčním sporem je podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. spor, v němž si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Záporný kompetenční spor dle téhož ustanovení nastává tehdy, jestliže v totožné věci individuálně určených účastníků strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí.

22. Podle § 3 odst. 2 citovaného zákona návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu je oprávněna podat některá z jeho stran nebo účastník řízení ve věci, v níž se otázka pravomoci vydat rozhodnutí stala spornou.

23. Okresní soud v Hradci Králové (navrhovatel 1) a ředitel KŘ PČR (navrhovatel 2) ve svých návrzích na zahájení řízení o kompetenčním sporu usuzují na existenci kladného kompetenčního sporu, neboť si oba osobují pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci. Existence záporného kompetenčního sporu či kladného kompetenčního sporu je esenciální podmínkou pro to, aby zvláštní senát mohl rozhodnout o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí uvedené v návrhu na zahájení řízení.

24. Protože zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu existujícího ke dni, kdy o věci rozhoduje (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003-18, publikované pod č. 485/2005 ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), je podstatné nejen to, že kompetenční spor vznikl, ale také to, že trvá ke dni rozhodnutí o něm zvláštním senátem.

25. Strany kompetenčního sporu (případně též účastník řízení) se tedy mohou úspěšně domáhat rozhodnutí zvláštního senátu o kompetenčním sporu jen tehdy, pokud takovýto

spor mezi jeho stranami vznikl a ke dni rozhodování zvláštního senátu trvá. Podmínka trvání kompetenčního sporu však v daném případě splněna není.

26. Okresní soud v Hradci Králové (navrhovatel 1) podal návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu, jenž byl zvláštnímu senátu doručen dne 19. 5. 2020, tj. poté, co řízení před navrhovatelem 1 skončilo, neboť sám rozhodl o meritu věci rozsudkem ze dne 7. 5. 2020, čj. 20 C 245/2017 - 243. Přestože uvedený rozsudek dosud nenabyl právní moci, soud je svým rozsudkem vázán, jakmile rozsudek vyhlásí (§ 156 odst. 3 o. s. ř. Za této situace tak již nemůže ve věci činit žádné další úkony s výjimkou těch, které jsou mu umožněny v rámci odvolacího řízení (srov. § 208 o. s. ř.). Okresní soud v Hradci Králové tudíž nebyl oprávněn po vynesení rozsudku podat návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu.

27. Stejně tak je řízení skončeno před služebním funkcionářem, ředitelem KŘ PČR (navrhovatel 2), který rozhodl o odvoláních žalobců podaných proti rozhodnutím služebního funkcionáře v prvním stupni, a teprve poté podal návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu podáním doručeným zvláštnímu senátu dne 3. 6. 2020.

28. Okresní soud v Hradci Králové (navrhovatel 1) ani ředitel KŘ PČR (navrhovatel 2) tak nemohou prosazovat svou pravomoc rozhodnout v předložené věci, neboť před nimi již neběží žádné řízení, ve kterém by tak mohli učinit.

29. To ovšem nebrání tomu, aby otázka pravomoci byla řešena v dalším postupu v řízení, když se Krajský soud v Hradci Králové, jako soud rozhodující v občanském soudním řízení, bude zabývat odvoláními podanými proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2020, čj. 20 C 245/2017 - 243, a Krajský soud v Hradci Králové, jako soud rozhodující ve věcech správního soudnictví, bude ke správní žalobě žalobkyně a) a žalobce b) přezkoumávat rozhodnutím ředitele KŘ PČR.

30. Zvláštní senát proto pro nesplnění podmínek řízení o kompetenčním sporu návrh odmítl, a to za přiměřeného použití § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 4 zákona č. 131/2002 Sb.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 14. ledna 2022

Mgr. Ing. Radovan Havelec
předseda zvláštního senátu